

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sveder, izmši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnništva naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vse one čestite p. n. naročnike, kateri so z naročnino na dolgu, uljudno opozarjamo, da nam blagovolé isto do sobote, dné 22. t. m., uposlati, ker drugače jim bo list brezpogojno ustavljen.

Upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

Delegaciji.

V Budimpešti, 17. oktobra.

Avstrijske delegacije druga javna seja vršila se je danes in je bila, kakor se je pričakovalo, jako zanimiva. Razpravljalo se je o proračunu ministerstva vnanjih rečij in dijametralno nasprotstvo mej nekaterimi strankami gledé vnanje politike pojavilo se je tako določno in nedvomljivo, da mora to tudi v inozemstvu narediti mogočen utis. Odslej ne more nihče več trditi, da odobravajo vsi avstrijski narodi trojno zvezo in to je gotovo velike važnosti.

Predsednik sporočil je najprej cesarjevo zahvalo za izrečene čestitke o godu, potem pa se je začela razprava o proračunu ministerstva vnanjih rečij.

Mladočeški delegat Elm je naglašal v uvodu svojemu govoru, da so prejšnji zastopniki češkega naroda mislili, da kot vladna stranka ne smejo izražati narodnega mnenja gledé vnanje politike, potem pa omenil, da stranka njegova tudi gledé delegacije ni opustila državnopravnega zavarovanja, izrečenega tedaj, ko je ustopila v državni zbor. Narod češki ne priznava, da je državni zbor prava reprezentacija, kakor ne priznava dualizma za konec ustavnim evolucijam. Govornik kritikoval je na to obširno princip, vsled katerega sta bili ustanovljeni delegaciji; zlasti mu ne ugaja, da zborujeta delegaciji vsaka zase in da sta si popolnoma tuji. — Tudi v vnanji politiki držati se je narodove volje, ker noben narod ne more odobravati politike, nasprotne njegovim čustvom in njegovim zgodovinskim tradicijam. Mi smo z vlado, v kolikor ima smoter, ohraniti mir; ne strinjamo se pa z njo gledé sredstev, katere je rabiti v do-sego tega smotra. Nenemški narodi avstrijski ni-

majo zaupanja do trojne zveze. Zgodovinske dogodbe utisnjene so tem narodom neizbrisno v spomin in zadnje desetletje ni bilo takšno, da bi bilo te utise ublažilo. Globoko nezaupanje naroda češkega proti vsaki zvezi z Nemčijo je produkt stoletij. Zato treba opreznosti. Čehi ne morejo verjeti, da bi bili na Nemškem pozabili ideje Friderika II., sicer pa kaže zgodovina, da so bile posledice vseh zvez mej Avstrijo in Prusko za nas vedno neugodne. Avstrija nima na Nemškem ničesar iskati in češki narod ne želi drugega, kakor to, da naj tudi Nemčija ničesar ne išče v Avstriji. Nemčija bodi za nas vedno inozemstvo. Narod češki ne sovraži Nemcev, a zveza z Nemčijo je nevarna za narodno eksistencijo njegovo in zato jo odklanja. Kakšno korist je imela ta že 13 let obstoječa zveza za Avstrijo? Naložila nam je neznosnih bremen in vojaške svrbe, a vse te, prebivalstvo skoro uničujoče žrtve še ne zadoščajo v Berlinu, kjer tirjajo kategorično, naj se naša vojska pomnoži zopet skoro za pol milijona mož. Vsi in pri vsaki stvari čutimo, kako velikanski upliv ima Nemčija na nas in sam minister ne more trditi, da ima proste roke. Tudi na notranjo politiko avstrijsko upliva zveza z Nemčijo in sicer pogubonosno. — Skoro ravno tako je tudi s pogodbo z Italijo. Ta pogodba je tajna in že to je zelo sumno. Ali naj tudi radi turškega vprašanja teče avstrijska kri? Naravna zaveznica Avstrije je Francija, zgodovinska zaveznica pa Rusija. Govornik izjavi, da ni nasprotnik zjedineni Italiji in da se nikakor ne uema za obnovljenje posvetne vlade papeževe, pozabiti pa zato ni, da je narod češki katoliški narod, da je proti tej alijanci v avstrijskem interesu in da želi prijateljske zveze z Rusijo. Izneveriti se obvezam ni treba, saj se nihče ne izneveri, če skuša razveljaviti na lojalen način storjeno obljubo. Za zvezo z Rusijo ne govore slovanske ali panslavistične tendence, ampak avstrijsko in dinastično čustvo. Na Balkanu ima Avstrija samo trgovinske interese, Bosna in Hercegovina pa nista Avstriji čisto nič v korist, nego prouzročata državnopravne homatije, ki utegnejo postati zelo nevarne. Prav zaradi teh

dežel je prijateljstvo z Rusijo negovati, kajti Rusija nam more biti tam bolj koristna, kakor Nemčija. Koalicije z Rusijo z določenimi pogoji si nihče ne želi, pač pa prijateljskega razmerja v korist miru. Trojna zveza spominja narode na sveto alijanco in zato je vsa demokracija na svetu zoper njo. Češki narod se bori za svobodo in pravičnost; on zaupa Bogu in presvetlemu vladarju, neče se pa potopiti v nemškem morju, zato izjavi govornik: Češki delegati se čutijo tu kot najzvestejša opozicija Njegovega Veličanstva vlade in da to tudi izrazijo, glasovali bodo zoper proračun ministerstva vnanjih rečij. (Odobranje pri somišljenikih; splošna senzacija.)

Delegat grof Bouquoy priznava, da je treba tirati politiko, katero je moči odobravati tako s češkega, kakor z avstrijskega stališča in katera mora biti v korist evropskemu miru. Trojna zveza je takšna, da jamči ohranitev miru in je to tudi že dokazala. Predgovornik jo je sicer predstavljal kot nekakov monstrum, ali njegovih nazorov ni ves narod češki, ker so ti nazori le neke vrste licentia poetica.

Delegat Spinčić dokazuje, kako so se vsi državni faktorji zložili v to, da razširijo nemščino in italijanščino kar najbolj mogoče, kako jim v to niso nikake žrtve prevelike, dočim se za Slovence in za Hrvate nihče ne zmeni, ampak hotoma se oškodujejo tako duševni, kakor materijelni interesi Slovencev in Hrvatov. Očitne so težnje, z jedne strani ustvariti veliko Germanijo, ki bi segala notri doli do Adrije, z druge strani pa priklopiti kraljevini Italiji vse Primorje in tudi del Kranjske. Take politike, ki ima takšne tendence in kateri je uzrok in zasloba trojna zveza, takšne politike ni moči podpirati prav v interesu monarhije ne in zato izjavi govornik, da jo odklanja in da bode glasoval zoper proračun ministerstva vnanjih rečij.

Delegat Jaworski, načelnik poljskega kluba, ne zmatra izjave Elme kot mnenje vsega naroda; tako sodi le jeden del prebivalstva v jedini kronovini. Avstrija je bila vsled poštene svoje orijentske

LISTEK.

Cipar.

(Slika z ljubljanskega bārja. — Napisal Ahasverus V.)

(Dalje.)

Pri uhodu v uto sede cipar na klop, vzame cipnico iz žepa in začne piskati in vabiti cipe ter tako naravno oponašati njihove glase, da cipe, čuvši te glasove, menijo, da so spodaj na zemlji že njihove sestrice našle dobro pašo in se spusté iz zračnih višin vedno nižje in nižje, lete v kolobarju okoli kolov in ute ter se vedno bolj bližajo svoji pogubi. Cipar pa piska in vabi neprestano, polahko natezuje rero, da privezane čivkajo in pojó, videč v zraku sorodnice, — grozno neumne, naivne cipe pa mislijo, da se vse to ujim na čast godi, da koli in palice in limanice so naravna drevesca, da se cipe in drugi ptiči tam mej kolmi pasó ter jih kličejo, mislijo, da kolikor večja družba, toliko prijetnejše bo popotovanje v južne solčne kraje, kjer rasto palme in ciprese. Ne morejo več lokávim glasovom uteči, svojega nagona do svojcev ne morejo več premagovati in tako zaséde v trenutji trop cip nastavljenih limanice ter se hipoma valé kot žrtve radostnega tičarja mej kolmi. Seveda ni še gotovo, da so vse njegove; marsikatera izpulí se še z limanice, ker

jo je premalo prijala, odleti brez slovesa pustivši samo nekoliko svojega perja v spomin. Taka cipa, katera nosi potem ime in značaj „pametne“, je prava preglavica tičarja, ker le jedenkrat gre na lim, drugič več ne, prileti pač z drugimi v bližino kolov, a odleti navadno in odvede i druge s saboj, ali pa sede na tla mej kole in ker druge storé v svoji neumnosti, kar vidijo to storiti, posedajo tudi one po tleh in cipar lahko kolne kolikor hoče in vabi lahko še tako ljubeznivo, mило in ginljivo, da bi se ginjenja kmalo sam začel solziti, vse je zastoj, le malo jih vjame in spelje iz take družbe na limanice. Navadno gleda, da hitro odpodi vso „pakažo“, da mu taka pametna cipa še družih tropov ne prepodi ali odvede. Ko cipe z limanice padajo, sedi cipar še mirno, potezuje rero ter vabi in kliče dalje, saj zná še kaj pritepenk za uto prileteti. Še-le, ko je čisto nebo, skoči iz ute, pobira po tleh z limanicami obdane cipe, jih reši teh in spušča v mrežo ter nastavlja nove limanice, operjene pa položi za uto na količka, kjer pričakujejo očiščenja. Če ni imel že prej cip na reri, priveže in zbere mej vjetimi tiste, katere ne „cvilijo“. Take razločevati v malotrenotnem znanstvu zna le neizrečno tenki sluh pravega Krakovčana ali Trnovčana, ostale pa zmeče v ravšel ali pa cvileče zadavi ter jih zažene za uto. To stori tudi z morskimi vrabci ali slučajno na kole vjeto veliko cipo.

Zdaj, ko ima že nekaj cip v ravšelnu, oživi še-le cipar, zdaj je v pravem elementu njegova vedno žejna ciparska duša. Neprestano kliče in vabi s svojo cipnico, urno skače mej koli, vjete cipe pobira, zasaja limanice, se vedno po nebu ozira ter gleda, kje bode opazil trop cip, da se jim brzo v uto umakne, mej tem pa pridno moči svoje suho grlo.

„Cip, cip, cip!“ — sliši se iz ravšeln, sliši se vabljenke na reri in cipnico. — Hipno vzame cipar piščal iz ust ter napenja ušesi, hitro začne zopet na vse pretege vabiti, roko ima na reri — cipe so tu! Kako dober sluh ima cipar! Videl pač ni cip, a slišal je visoko, visoko v zraku srebrno-čisti: „cip, cip, cip!“ potujočih in privabil jih je nizdol na svoje kole.

Cipa je čudno-neumna ptica, kakor bi jo na vrvi vlekel, prileti pogosto naravnost na kol, sede na limanico, lim jo po trebuha ali perutnicah prime in za trenutje se že premetava po strnišči mej koli.

Največje veselje in največja sreča ciparjeva je, ako prileti velik trop. Saj še največjemu filistru začne žila bolj hitro biti, ko vidi trop po limanicah sedajočih cip, kaj še-le Krakovčanu ali Trnovčanu! 100—500 cip najedenkrat videti ter slišati, gledati kako sedajo ter cepajo mej kole, to je ciparju dovolj povoda misliti, da je v malih nebesih. V tacih slučajih se ne brigajo cipe veliko za tičarja, če tudi

politike in dobre svoje vojske povabljen, da pristopi trojni zvezi. Ta zveza je čuvarica Berolinske pogodbe in najboljša jamstvo miru. Govornik ne umeje, kakšno ulogo naj bi igrala Avstrija v družbi republičanske Francije in absolutistične Rusije; vrh tega bi pa nastalo vsled tega nasprotstvo mej Avstrijo in Nemčijo ter prouzročilo groznih posledic. Kako naj se izvrši od Eima zahtevano približevanje k Rusiji in kdo naj se prvi približa? Sicer pa niso vsi slovanski narodi tistega mnenja, kakor Eim, in zato izjavlja govornik v imenu Poljakov, da odobrava vnanjo politiko in da bode glasoval za proračun.

Seja se na to zaustavi, nadaljevanje pa določi na popoldne.

V popoldanski seji govoril je prvi moravski Čeh delegat Meznik, očitajoč Eimu, da ni imel pravice, govoriti v imeni vsega naroda. Govornik prizna, da sedaj uplivajo Mladočehi najbolj na javno mnenje, kar je že iz tega razvideti, da stari, zaslužni rodoljubi ne morejo več dobiti mandata. Javno mnenje v češkem narodu je sedaj protivno trojni zvezi, vendar govornik ne obsoja orijentske politike. Če bi vsi češki zastopniki obsojali vladno orijentsko politiko, izgubil bi narod češki ves upliv. Zveza z Nemčijo je jamstvo miru in miru si žele vsi narodi, tudi češki. Vojaška bremena so sicer velika, ali tudi brez zveze bi ne bila manjša. V Rusiji je močna stranka, ki je Avstriji sovražna, sicer pa ne morejo biti simpatije in antipatije nikdar odločivne pri sklepanju alijanc. Kjer gre za moč in veljavo cele države, morajo vsi narodi in vse stranke združeno delovati, vsi za enega, eden za vse.

Delegat Eim odgovarja na kratko nekaterim predgovornikom. Da prejšnji češki delegati niso zavzemali tistega stališča, kakor sedanj, ni nikak dokaz, saj jih narod tudi za to ni več volil. Sicer pa je vprašanje, če se zmatra grof Buquoy sinom naroda češkega. Če trdi dvorni svetnik Meznik, da Mladočehi nimajo za soboj naroda, spominjati ga je na zadnjo volitev, pri kateri so izgubili Staročehi mandat Pražakov. Govorjenje Jaworskega, kakor da je odkrito in pošteno postopanje Čehov nekaka sramota, je jako čudno. Češki narod je bil siloma gnan v opozicijo in tiral jo bode še nadalje in sicer do zadnjih konsekvencij.

Delegat dr. Gregorčič misli, da bode njegovi izjavi pritrdila velika večina slovenskega naroda in njegovih poslancev. Vnanja politika ima smoter ohraniti mir in za to jo je samo odobravati, nadej se pri tem, da bode minister tudi nadalje še za tem istim smotrom strmel. V to pa treba pripravljene vojske, polnih blagajnic in zanesljivih zaveznikov. Trojna zveza je že dokazala, da jamči za mir. Tudi govornik imel bi marsikaj povedati o uplivu vnanje politike na našo notranjo politiko, ker pa minister notranjih rečij ni navzočen, neče tega storiti.

Nemško-nacionalni delegat Richter obžaluje, da so narodna prizadevanja tako pogostoma predmet denunciacij. Čehi so v svoji narodni politiki dosti bolj radikalni kakor Nemci. Nemški nacijo-

mej koli hodi, pobira in davi hitro vjete, brezplašno tik njega na pogubonosne kole sedajo, vse omotene so in če tudi nekatere odletó, kojim se stvar vendar nekako sumna zdi, vendar se vračajo urno nazaj v svoj pogin. Taki mnogoštevilni tropi so seveda že redki postali; kot pravljica doni, da so nekdanj Krakovčani več centov cip na jeden dan polovili ter jih je vsa Ljubljana jela, dandanes so že tropi po 15—20 cip redki postali. Lani ni noben cipar ves lovski čas vjel več nego do 180 cip v jednom dnevu, a bili so tudi dnevi, ko ni ta ali oni cipar niti jedne vjel, ali k večjem po 1—30. Navadno se prikaže na obzorji 5—6 cip. Često se zgodi, da samo 2 ali 3 sedejo na limanice, druge pa posedejo v travo. Umetno je spraviti tudi te na lim. Cipar vidi rad, če gre kdo cipe prepoditi. A tudi to dozdevno lahko delo zahteva prebrisane glave. Gonjač se mora priučiti posebni hoji, znati mora o pravem času počepniti in z rokama mahnuti, tudi ako se prikaže na obzorji nov trop in se ne more več skriti, mora položiti svoje telo na močvirno zemljo, da ne preplasi bliskovito se bližajočih ptic. On mora daleč na okoli iti in še-le ko pride za pasoč se cipe, sme jih prepoditi, a tako, da leté proti kolom, kjer jih ljubeznivo vabijo. Ker so tla močvirna, sosebno po dežju ali ob dežju, razumno je, da so tudi o najlepšem vremenu škornji umestni.

(Konec prih.)

nalci niso sovražniki približanju k Rusiji, a zveza z Nemčijo je jedina, ki ima zgodovinsko podlogo, za to gré hvala tistim, ki so jo sklenili.

Tržaški delegat Luzzatto pravi gledé Spinčičevih pritožb o razmerah v Primorji, da ne spadajo v delegacijo ter izreka zaupanje ministru vnanjih rečij, želeč, naj omeji iztiranje italijanskih podanikov iz Avstrije.

Delegat Plener priznava, da je letošnja debata o vnanji politiki večjega pomena nego v zadnjih letih. V imenu celega naroda odklonil je Eim to politiko ter temeljito, z neko neusmiljeno natančnostjo zbral vse, kar govori proti zvezi z Nemčijo. Rekel je tudi marsikaj, kar ni resnično, tako da je ta zveza oškodila našo trgovino. Nova trgovinska pogodba se splošno odobrava. Prav Češki je najbolj v korist. Delegat Eim je rekel, da narod češki ne zaupa zvezi z Nemčijo. Nemec nima pravice to presojati, gotovo je, da je Eimov govor v zmislu staročeskikh voditeljev, Palackega in Riegra. Ideja Palackega, ki je bil zadnja leta največji šovinist, spreminja se sicer po reformi, ne pa po jedru. Zadnja leta so se staročeski voditelji sicer večkrat izrekli za trojno zvezo, pa le z ozirom na grofa Taaffeja, a narod češki sodil je vse vedno v zmislu Palackega. Grof Buquoy govoril je tako, kakor časih staročeski voditelji, prav z ono tisto previdnostjo. Sploh pa konservativni češki veleposestniki niso drugega, nego staročeska frakcija. Celo Meznik je priznal, da je ves češki narod proti trojni zvezi in da ima on jedini dovolj poguma, da izreče nasprotno svoje mnenje. To je važno tudi za notranjo politiko, ker je, kakor je rekel Jaworski, konsekvencije vnanje politike uveljaviti tudi pri notranjih vprašanjih. Politično življenje vsakega naroda je nekaj enotnega, vnanja in notranja politika morata harmonirati in to je tisto, kar trdimo mi že 13 let. Tudi to ni bilo umestno, da se je Eim spominjal starega nasprotstva mej Avstrijo in Prusijo. To nasprotstvo je popolnoma ponehalo, sicer bi sploh ne bilo mogoče skleniti zveze z Nemčijo. Razen naroda češkega so vsi avstrijski narodi za to zvezo, in da nima te zaslombe, uničile bi jo bile notranje naše homatije v zadnjih letih. Trdi se, da je Avstrija vsled te zveze nekako odvisna od Nemčije; to je istina, ali ta odvisnost se kompenzira z velikimi vojaškimi in političnimi pridobitki, tako da bi bili obé vojski pripravljeni, če bi kdo hotel rušiti mir. Od Eima nasvetovana alijanca s Francijo naperjena bi bila sama po sebi proti Nemčiji in vojna bi bila neizogibna. Vsled zveze z Italijo nam ne preti od one strani nikaka nevarnost, a italijanske interese v Sredozemskem morji podpiramo v interesu svobode. Eim je priporočal zvezo z Rusijo. Nekoč je bila umestna, sedaj pa, odkar je Rusija izgubila upliv na Bolgarsko, misli na gališki meji rešiti balkansko vprašanje. Vojna sicer ni absolutno potrebna za rešitev tega vprašanja, mogoča je pa, in zato so se vsi politično zreli sodniki oklenili zveze z Nemčijo. Mi smo bili vedno za to zvezo, ali simpatije zanjo niso nezdružne z avstrijskim patrijotizmom, in tisti, ki dvomi o našem patrijotizmu, žali resnico.

Delegat grof Buquoy: Eim dvomi, da so konservativni veleposestniki narodni, Plener trdi, da so samo narodni, to si nasprotuje. Govornik zavrača očitanje, da bi ne bil brez ovinkov izrekel se za trojno zvezo in pravi, da želi Plener sebe in svojo stranko predstaviti kot jedino zaslombo vnanje in notranje politike. Kar je bilo rečeno o lojalnosti naroda nemškega, velja tudi za vse druge narode.

Minister grof Kalnoky: Niti način Eimovega govora, niti smotri njegovi niso takšni, da bi jih mogel odobravati. Nezaupanje mu je princip, on nima zaupanja ne v delegaciji, ne v ustavo, ne v zaveznike. Uspeh njegovega govora je pa ta, da je sprevidel, kako je popolnoma osamljen. Saj nihče ne želi vojne z Rusijo, ampak vsak želi kolikor mogoče dobrega razmerja s to državo. Trojna zveza je nastala iz skrbi za lastno varnost in ni naperjena proti Rusiji. Dokler nas Rusija ne napade, so določbe te pogodbe brez veljave, mi pa Rusije nikakor ne bomo napadli. Zato je ta zveza res mirovna zveza, sklenjena na skupno obrambo. Zveza tudi ni nakrat nastala v tej obliki, kakor je sedaj, ampak se je tekom časa razvila. Tudi to ni res, da nam nalaga ta zveza posebnih bremen. Če hoče Avstrija ostati velesila, skrbeti mora za vojsko. Gosp. Eim izrekel je tudi željo, naj se premeni orijentska naša politika. To se ne da kar na kratko storiti, saj je ta politika itak do skrajnosti pasivna. Mi ne želimo drugega, kakor da ostane vsaka on-

dotnih držav v zmislu Berolinske pogodbe samosvoja in ne bodi odvisna od nobene velesile. Minister izreka končno zahvalo za priznane mu zaupanje obečajoč, da bode v tem zmislu deloval tudi še nadalje v interesu monarhije.

Poročevalec delegat Dumba pravi, da so vsi delegatje razen Eima složni glede pravca vnanje politike, Eim pa da ni bil opravičen govoriti niti v imenu vsega češkega naroda, kamoli v imenu vseh avstrijskih Slovanov. Končno izreka poročevalec ministru zaupanje, zajedno pa prepričanje, da se bodo vsi narodi o kritičnem trenutku zbrali pod zastavo cesarjevo.

Delegacija začela je na to specijalno debato o posamnih točkah proračuna ministerstva vnanjih rečij o najvišjem računskem dvoru in o carinah. Prihodnja seja jutri.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 19. oktobra.

Delegaciji.

V ogrski delegaciji prišel je v razpravo najprej proračun vojnega ministerstva in se po dolgi, a povse stvarni debati odobril brez premembe. V prihodnji seji nadaljevala se bode začeta razprava o izrednem kreditu in ta bo morda postala nekoliko živahnejša.

Nov minister notranjih rečij.

V političnih krogih širi se že nekaj časa sem vest, katero beležimo z vso reservo. Govori se namreč, da namerava grof Taaffe pozvati moravskega namestnika viteza Löbja za ministra notranjih rečij, on sam pa da misli ostati samo predsednik ministerskemu svetu. — To novico sporočale so najprej moravske „Orlice“, glasilo Pražakovo, a vzdržali se navzlic oficijoznemu oporekanju.

Poljski državnozbornski klub.

Složnost in jedinstvo v poljskem klubu ni tako popolna, kakor se navadno sodi iz tega, da postopa vedno jedino. Kolika so nasprotstva, vidi se iz tega, da misli posl. David Abrahamowicz sestaviti posebno večino, katera bi potem odločevala v vseh vprašanjih. To večino misli imenovati poslanec sestaviti s pomočjo naprednih poslancev in Krakovskih konservativcev, torej iz demokratov in Stanczikov. Podrobnosti razglasil bode v kratkem „Przegląd“ in povedal tudi, kako je nastala ta misel in kaj jo je prouzročilo.

Ogrski škandal.

V včerajšnji seji državnega zbora ogrskega nasvetoval je glede najnovejše vojaške afere posl. Eötvös nastopno: Zbornica vzame odobravaje na znanje, da bode vojska položila venec na spomenik ogrskih domobrancev, protestuje pa proti temu, da bi honvedi položili venec na spomenik Henzijeve. Ministerski predsednik je razlagal pomen vse slavnosti in prosil, naj se program vzame na znanje. Grof Apponyi je predlagal, naj se voli poseben komité, kateri bo o programu poročal. Razprava, ki utegne postati usodepolna za vladu, se danes nadaljuje.

Vnanje države.

Jakobsonovi „dokumenti“.

O tej slepariji Stambulova prinašajo „Moskovskija Vedomosti“ članek g. Kalobkova, ki pravi mej drugim: Poleg „Svobode“ spadajo ti spisi v jesen l. 1887. V prvem izmed njih, pisanem v oktobru, pravi se, da sem jaz, pozvan od našega konzula v Bukureštu, se izjavil pripravnim, da bodem pomagal odstraniti Koburžana. Ker sem pa jaz od konca septembra pa do 25. decembra bil neprestano v Sofiji, nisem mogel biti v Bukureštu, kar je povsem naravno. V dokaz temu služijo številke „Svobode“ od zadnjih dni avgusta do prvih dni oktobra. Takrat došel sem v poslih v Sofijo, ter mi je taka reklama, kakor vest o mojem prihodu mogla biti samo koristna. Ni me mnogo stala: pol tucata šampanjskih butilk in tucat steklenic dobrega starega vina, katere sem poslal znanemu Zahariji Stojanovu. Ali ne samo jeden dokument se tiče mojega bivanja v Bukureštu, nego še kakih štiri do pet drugih, dočim jaz v imenovanu dobi nisem nikamor odšel iz Sofije. Ta okoliščina mi je dovoljna, da spoznam, kako solidni so ti dokumenti, ki so bili skovani v Sofiji. G. Kalobkov opozarja dalje na protislovja v ponarejenih spisih, a najbolje se mu je to posrečilo, ko dokazuje, kako so v falzifikatu krivo navedeni meseci o sestanku pokojnega Panice in prvega ruskega tajnika v Bukureškem poslanstvu g. Vilamova. Članek završuje se s tem, da nič ne more rešiti Stambulova od padca v propad, na katerega robu že stoji.

Francija in Italija.

Pariški „Siècle“, glasilo predsednika Carnota, zahteva, naj se razglasi alijanca pogodba mej Italijo in Nemčijo. Dokler se to ne zgodi, misli bode Francija, da je za slučaj eventualne zmage v vojni obljubljen Italiji Nica, Savojska in Korsika, zato

➤ Dalje v prilogi. ➤

pa ne more noben francoski minister priporočati kakeršnih koli trgovinskih olajšav, dokler ni korenito pojasnjeno to vprašanje.

Francoska zbornica.

Včeraj vršila se je v francoski zbornici velika debata radi dogodkov v Carmauxu. Izid še ni znan, odvisen pa je bil od polemične sposobnosti ministrskega predsednika Loubeta. Nekemu sotrudniku lista „Figaro“ rekel je Loubet, da ima upanje to pot še zmagati, da se pa nikakor ne brani odstoj, ker je že dlje časa bolan in potreben miru. Iz Carmauxa včeraj došla poročila naznanjajo, da se je razburjenost mej delavci že nekoliko polegla in da se bodo najbrž še te dni lotili dela. V do bati o odločitvi dogodkih imeli so razen interpellantov govoriti še radikalni socialisti, ki so baje pripravljeni napeti vse sile, da primorajo vlado k odstopu.

Nemška vojaška predloga.

Nemški cesar je glasom raznih časniških poročil pooblastil Caprivija, da izroči vojaško predlogo zveznemu svetu, ob enem pa baje tudi pooblastil ga, razpustiti državni zbor, če bi se ta uprl predlogi. Pojutranjim babil se bode zvezni svet s to stvarjo in pokazalo se bode, kako je sodijo posamezne vlade. Mimo mnogih drugih govoric razširja se tudi ta, da se vrši neka intrigua zoper Caprivija, katerega hočejo baje izvesti krogi odstraniti in ga nadomestiti z grofom Walderseejem. V koliko je to resnično, pokazala bode najbližja bodočnost.

Dopisi.

Z Gorenjskega 16. oktobra. [Izv. dop.] (Izza kulis.) Sobotni „Slovenec“ na prvi strani v jednemeroni goni besedo „resnica“. A ta beseda mu je le plašč, da ložje izsipa izvirne „katoliške“ laži. Na drugi strani trdi, da se je na Svetčevem banketu „rajalalo“. Mi pa nismo ondi videli nikogar rajati, niti g. Ivana Hribarja, komur to „Slovenec“ podtika po krivici, niti koga družega.

Na tretji strani izusti neresnico; da narodnjaki za družbo sv. Cirila in Metoda „vpiti znajo in pisariti, a ko je treba kaj dati, pa zginejo, kakor kafa“. Pokazal bode pač prihodnji „Vestnik“ naše slavne družbe, kdo več da za družbo, ali narodna, ali Missia-Mahničeva stranka — osvetil bode resnico.

Na četrti strani zopet novi učitelji ljubezni in sloge zbadajo „patentovane“ rodoljube, ki so na Svetčevem banketu zložili za družbo sv. Cirila in Metoda 203 gld. ter jim očita zaprte roke in zaprte žepe. Hvali pa 17 duhovnikov Šmarijskega dekanata, ki so za „tiskovno“ društvo zložili 622 gld. No, ko bi bili teh 622 gld. darovali za Ciril-Metodovo družbo in ko bi bili zložili le 203 gld., to bi bilo nekaj. Če pa dajejo za „tiskovno“ društvo, oziroma za „Slovenca“, to v naših očeh nima nobenega dobrega namena, ker podpirajo s tem le hujskanje in sovraštvo mej brati, kar ne pristaja učencem Kristovim. Povemo naj pa še, na kak način se agituje za „tiskovno“ društvo. Škof Ljubljanski vozi po vizitacijah krizmo in mir, njegov kaplan pa materije žalivnih psokov in političnih pušic za nepokorneže, ki nočejo darovati stotaka za „tiskovno društvo“. Gorje duhovnu, kateri ne uboga oblastnega škofovega kaplana! Ako bi resnobno napadeni duhovnik imel priti kdaj mej kompetente za župnijo ali dekanstvo, ga škofov spremljevalec vzame samo „ad notam“ in mu naredi črno piko. Če je pa dotičnik že dosegel dekanatsko čast, pa vender poziv odkloni, ga na mestu vpricho duhovnih sobratov razglasi za moža s krivimi nazori. Nič pardona! Bog zna, ali se tudi to godi na škofovo povelje? A če tudi kaplan to dela na svojo roko, škofovski pečat vender nosi ta pritisk na sebi, ker se vrši ob uradnem obiskovanju cerkvá. In s to prisiljeno desetino se še bahajo „Slovenčevi“ uredniki kot z dobrimi deli ter zahtevajo, da bi jim mi napisali nekaj člankov o „duhovski radodarnosti in požrtvovalnosti“, ko sami o nji tako bobnajo, da se poštenemu človeku gabi. Na prižnici pa beró iz evangelija, „da farizej ni šel opravičen iz hiše božje“. — Toliko za danes. Ako nas bo gospoda še izzivala, povedali bomo še par drobtin izza kulis, katerih imamo še poln koš.

Germania West-Varginia v severni Ameriki, 4. oktobra. [Izv. dop.] (Naše razmere in izseljenci.) Naš list „Amerikanski Slovenec“ objavil je nedavno tega dopis z Dolenjskega, v katerem je dotični pisatelj vprašal — mislim da nekako za svet — kaj poreče uredništvo tega lista k temu, da slovenski rojaki v tako velikem številu zapuščajo svojo staro, vsakemu ljubo in milo domovino ter se selijo čez široko morje v tujo, nepoznano deželo, pustivši doma svoje in prijatelje.

Odgovor na to uprašanje je nas, ki smo že dlje časa v Ameriki in torej poznamo dejanske razmere, iznenadil in to zelo neugodno. „Amerikanski Slovenec“ je namreč rekel, da je v Ameriki še obilo prostora in še mnogo dela za pridne ljudi. — Ta odgovor je toliko bolj čuden, ker „Amerikanski Slovenec“ sam pripoveduje, v kako težkem položaju so sedaj delavci, ker se jim povsod plače znižuje in to jako čutno. Delavci pri bombažu dobivajo n. pr. le po 5 dolarjev na teden, večkrat tudi še manj, v rudnikih zasluži priden delavec po 70 do 75 cents na dan, čeprav stavlja v nevarnost zdravje in celo življenje in mora ves božji dan naporno delati. „Amerikanski Slovenec“ misli, da je to proizročila visoka carina, naložena na blago in pa prav pogosti štrajki, ki gledé velike svoje obsežnosti nadkriljajo daleč vse štrajke, kar jih uprizarjajo evropski delavci. Kdor ima priliko, da se korenito seznani z delavskimi odnosi, ta se lahko prepriča, da se je „Amerikanski Slovenec“ s svojo sodbo zelo preneglil. Glavni vzrok, da se niža zaslužek preprostega delavca, je brez dvoma ta, da je konkurenca prevelika. Preveč je ljudi, ki iščejo dela in nimajo ob čem živeti. Siromak brez sredstev je voljan delati za vsako, če tudi še tako nizko mezdo, samo da se preživi. In prav to je povod, da se zaslužek znižuje vedno bolj in da delavci s štrajki ne morejo ničesar doseči. Če se bode število delavcev še dve leti tako zelo množilo, kakor zadnji čas, postal bode amerikanski delavec v tem času takšen siromak, da se o tem siromaštvu evropskim revežem še ne sanja ne. V Ameriki je življenje sploh dosti dražje kakor v Evropi. Najslabše stanovanje stane na mesec po štiri dolarjev. Tudi druge reči, potrebne za življenje, so dosti dražje, kakor na Kranjskem, a kako naj potem mož, ki zasluži 75 cents na dan, vzdrži samega sebe in še ženo ter otroke. To je nemogoče! Delavec ima v sedanjih razmerah le bore malo upanja, da si pomaga, drugače je seveda s kmetom, ki pride sem in si lahko kupi sveta in živine. Toliko v resno premišljevanje rojakom, ki se napravljajo na pot v Ameriko. Sicer pa naj vsak dela po svoji previdnosti, saj je vsak človek sam kovač svoje sreče. Anton Korenčan.

Domače stvari.

— (V pojasnilo!) Našemu včerajšnjemu članku pod tem zaglavjem pripomniti nam je, da nam to ni natanko znano, jeli so okrožnico prejeli posamezni župniki potom dekanata ali pa neposredno iz Ljubljane. To je seveda povsem nerelevantno, a naglašamo to zategadelj, da se ne bode iskala dlaka v jajci. Z okrožnico predložene jim izjave pošiljali so župniki neposredno v Ljubljano stolnemu kapitelju, katerega člani so — kakor se vsakdo lahko prepriča iz oficijelnega dijecezanskega šematizma — vsi tudi člani knezoškofjega konzistorija. — V tekstu okrožnice blagovoli naj se citati Dominationi Tuee mesto Tua.

— (Pri deželnem predsedniku gosp. baronu Winklerju) oglašili so se nadalje g. dež. glavar Detela z dež. odborniki in dež. uradniki, da mu čestitajo na odlikovanju in se poslové. Deputacijo mestne duhovščine vodil je stolni prošt g. dr. Klopčič. Dalje so se poklonila razna društva in korporacije, mej njimi tudi učiteljsvo „Glasbene Matice“. Včeraj poklonila se je istim povodom notarska zbornica po svojem predsedniku g. dr. Zupancu in odvetniška zbornica po predsedniku g. dr. A. Pfeffererju.

— (Posl. g. Kušar) potegnil se je v včerajšnji seji delegacije jako energično za odpravo Ljubljanske vojaške bolnice in vojaškega skladišča iz sredine mesta, za kar mu bo prebivalstvo stolnega mesta gotovo hvaležno, sosebno, če bo to kaj izdalo.

— (Slovensko gledališče.) Jutri v četrtek bode sedma slovenska predstava v deželnem gledališču. Predstavljal se bode Zajčeva melodična opereta „Mornarji na krov“, ki se je lani prvičkrat pela s tako dobrim uspehom na slovenskem odru in bode gotovo tudi jutri privabila obilo občinstva v gledališče. Pred opereto igrala se bode burka v jednomerem dejanju „Bratranec“, po češkem izvirniku Štolbinem. Nadejamo se, da bode tudi slovenska opereta pokazala svojo privlačno moč in da bode gledališče prav dobro obiskano.

— (Osebne vesti.) Gosp. Rajko Čuček vzprejet je za suplenta na veliki realki v Gorici. — Naš rojak Lojze Lavrenčič iz Postojine koncertuje z dobrim uspehom kot citraš po Šveclskem.

— (Odlikovanje.) C. kr. policijski komisar g. Gregor Zhiszman v Gradci dobil je povodom svojega naprošenega umirovljenja naslov cesarskega svetnika. G. Zhiszman rodil se je v Kamniškem okraju l. 1819 in dovršil svoje juridične študije v Gradci. Služboval je v raznih kronovinah avstrijskih, od leta 1877 pa je bil pri policijskem vodstvu v Gradci.

— (Poštne pošiljke v Bolgarijo.) Poštno ravnateljstvo javlja, da se je preklicala prepoved glede uvažanja poštne zavojev in tovornih pošiljk v Bolgarijo. Prepovedano je odslej uvažati le jedila in blago za obleke. Druge pošiljke so dovoljene, samo desinficirajo jih na meji.

— (Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske) od 9. do 15. oktobra. Novorojencev je bilo 18 (= 30.5 ‰), mrtvorojenec 1, umrlih 21 (= 35.2 ‰); mej njimi za grižo 4, za vrtico 1, za jetiko 1, za vnetjem sopilnih organov 1, za želodčnim katarom 2, vsled mrtvouda 1, vsled starostne oslabelosti 2, za različnimi boleznimi 9. Mej umrlimi bilo je tujcev 10 (47.6 ‰), iz zavodov 10 (47.6 ‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli za tifuzom 2, za grižo 24, za oslovskim (dušljivim) kašljem 1, za vrtico 2.

— (Javna preskušnja na dež. vinarški, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu) bode drugo soboto dne 29. t. m. od 9. ure naprej. To javlja ravnateljstvo vsem, ki se zanimajo za ta zavod in za njegov napredek.

— (Izreden zločin.) Iz Hrenovic se nam piše: V noči od 13. na 14. t. m. izvršil je zlobnež v Slavinah pri Ivanu Debevcu, po domače Pikcu, nenavaden zločin. Izbral si je zločinec najlepšega konja izmed štirih, kateri je bil v četrtem letu ter ga zabodel z nožem v vrat prav po mojstersko, tako da je uboga žival vsled odtoka krvi poginila. Konj je bil vreden kakih 200 gld. Sumi se, da je to delo cigarov, ki se vedno tu okrog vlačijo. Iz kacega uzroka je zlobnež to maščevalno dejanje izvršil, se ne dá dognati, kajti Debevec lje mož, ki nikomur ne stori žalega, pač pa kjer in komur le more dobro. Na cigane, ki storé toliko tatvin in nekaznovanih zločinov, je narod silno razkačen. Nekaj so jih že zaprli, pa kaj vse to pomaga, cigani ostali bodo cigani. Pač žalostno, da ima naša visoka vlada tako malo moči do teh klatežev.

— (Občinska volitev v Prevaljah.) Nemški listi poročajo z velikim zadoščenjem, da so pri občinskih volitvah v Prevaljah na Koroškem, vršivših se dné 17. t. m., zmagali nemški kandidatje v vseh treh volilskih razredih z veliko večino, priznavajo pa sami, da niso računali na udeležbo narodne stranke, zmaga torej ne more biti posebno velikanska. Narodna stranka, vedoč, da propade, udeležila se je volitev le zato, da konstatuje, na koliko zanesljivih glasov bi mogla v vsakem slučaju računati.

— („Il Diritto Croato“) izborni branitelj slovanskih pravic v obče, posebno pa onih probudivših se Slovanov isterskih, dovršil je početkom tegameseca četrto leto svojega trudapolnega, a uspešnega delovanja. Želimo mu, da jednako čvrsto, kakor dosedaj, ostane na braniku tudi za naprej!

— (Detomori.) Včeraj jutraj proti 6. uri našel je neki pometać ulic v Via Cereria v Trstu v cunje zavito truplo novorojenega deteta. Poklicani zdravnik konstatoval je, da je bilo dete umorjeno. Malo kasneje našli so v veži neke bližnje hiše spodnje krilo in predpasnik, ki sta bila oba krvava. Obleko shranilo je sodišče, mrtvo dete pa so prenesli v mrtvašnico k sv. Justu.

— (Tramvaj z Reke v Opatijo.) Mestni zastop Reški podelil je podjetniku g. Oskarju baronu Lazzariniju koncesijo za zgradbo konjske železnice iz Reke do Kantride. Delo se mora takoj pričeti. Baron Lazzarini bode tudi pri avstrijski vladi prosil dovoljenja, da sme graditi parni tramvaj od Kantride preko Volavske v Opatijo.

— (Devojkam dovoljeno je, da obiskujejo nižjo realko.) Tako je ukrenila hrvatska deželna vlada, ki je dovolila, da v Petrinji smejo devotke, ki so dovršile ljudsko šolo, obiskovati razrede tamošnje nižje realke.

— (Zagrebsko „uzpinjačo“) bode odslej upravljalo delniško društvo. Izvolil se je že upravni odbor, ki bode dovršil vse potrebno in postavil nov, lepši paviljon. Tako se utegne obdržati to za Zagreb važno podjetje, ki je v poslednjem času povsem propadlo.

— (Razpisane službe.) Na dvorazredni ljudski šoli v Vačah pri Litiji izpraznjeno je mesto nadučitelja z letno plačo 500 gld., funkcijsko priklado 50 gld. in prostim stanovanjem. Prošnje je oddati do 10. novembra pri okrajnem šolskem svetu v Litiji. — Na jednorazredni ljudski šoli z nemškim poučnim jezikom v Beli peči razpisano je mesto učitelja in voditelja z dohodki IV. plač. razreda in funkcijsko priklado 30 gld. Prošnje do 15. novembra pri okrajnem šolskem svetu v Radovljici. — Na Novomeški gimnaziji razpisana je služba šolskega sluga z letno plačo 300 gld. in aktivitetno priklado 75 gld. in prostim stanovanjem. Prošnje do 20. novembra pri c. kr. deželnem šolskem svetu v Ljubljani.

— (Ustanova.) Na Terezijanski akademiji na Dunaji oddaje se ustanova Jakoba pl. Schellenburga za sinove kranjskih plemičev od 8. do 12. leta. Prošnje vložiti je do 10. novembra pri deželnem odboru kranjskem.

Književnost.

— Psalmi. Preložil Ivan Vesel. V Ljubljani 1892. Založil prelagatelj. Tisk „Katoliške Tiskarne“ 260 str. Cena 1 gld. 20 kr. — O tej prelepi knjigi priobčimo še ta teden obširnejše poročilo.

— Laški, nemški in slovenski pogovori. Sestavil Josip Premru. Četrti natis, V Gorici, 1892. Tiskal in založil Jos. Paternolli. 285 strani. Cena 1 gld. — Znanje italijanskega jezika je marsikateremu Slovencu nujno potrebno, zlasti pa praktično znanje, katerega si je potem obširnih, učeno zasnovanih slovnice le iz težke in po daljših studijah pridobiti. Tistim, kateri si žele hitro osvojiti temeljne vednosti, namenjena je ta nova knjiga, ki se je že v prejšnjih izdajah našim rojakom močno prikupila. Uvod obravnava na kratko slovnico italijanskega in slovenskega jezika, za tem pa so razvrščeni skrbno in jako primerno sestavljeni pogovori v vseh treh jezikih. Predmeti tem pogovorom zajeti so iz vseh slučajev vsakdanjega življenja. — Uverjeni smo, da bodo tisti, ki se žele priučiti laškemu jeziku, radi segli po teh pogovorih.

— Vesnik, mesečnik slovenskega dijaštva, ima v št. 10 nastopno vsebino: Dobroslav. — Listi iz dnevnika; — R. Murnik — V šesti, humoreska; — Sava — Ptici; — M. Čadež — Sen; — A. Zupan — Stenografija; — Glasnik; — Vestnik; —

— Učiteljski tovariš, glasilo „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani, ima v št. 20 nastopno vsebino: Andrej baron Winkler; — Ivan Belè — Kolumbova štiristoletnica; — Josip Marn: Knjiga Slovenska; — Naši dopisi; — Društveni vestnik. — Listnica uredništva.

— Kmetovalec, ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtar“ ima v št. 19 nastopno vsebino: Nekaj pravil živinorejcem; — Streha od strešne lepnice; — Letošnja dirka v trab v Št. Jarneji; — Nekoliko o domači porabi medu in voska; — Vprašanja in odgovori; — Gospodarske novice; — Uradne vesti; — Tržne cene. — Požlahtnjevanje s sadnimi vejicami; — Zavrtac; — Petero poglavitnih reči, ki so potrebne novemu vrtu; — Skrb za rožo po zimi.

— Občni zemljevid Kranjske, 1:300.000, izdala Genzić in Jahnz v Zagrebu, v komisiji pri Bambergu v Ljubljani. Tako se imenuje — kakor smo že avizirali — litografovani prerišane avstrijske generalne karte v istem merilu, ki se je v tehničnem obziru (posebno glede hidrografije) popolnem ponesrečil. Imena so sicer precej pravilno pisana, vendar se nabijajo tudi imena Laniše, Goliše, Dule, Trestenik in slična. Meje sodnijskih okrajev so čisto samovoljno potegnjene, tako da spada na karti Matenja vas še pod Ljubljano, Dobrava in Žerovnica pod Kranjsko goro, Godovič pod Logatec, Podlož in Obločice pod Logatec, a Dolenja vas in Martinjak pri Cerknici pa pod Lož. Vasi Strmica, Studeno in Predjama so izločene celo kot okraj za se! Kot mesta so zaznamovani na karti: Belapeč, Tržič, Ribnica itd.; a kot trgi: Kočevje, Novomesto, Metlika, Črnomelj itd. Nezanesljivost karte je torej dokazana!

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Praga 19. oktobra. Praški „Abendblatt“ naznanja, da je razpuščen skrajno nemški občinski zastop v Libercah. Začasno vodstvo občinske uprave izročilo se je namestniškemu

svetniku grofu Coudenhoveu. V posebnem članku pravi ta list, da so bili uzroki tej naredbi sila nujni, ker dogodki v mestnem zastopu niso mogli ostati brez odgovora vlade. Občinski zastop ni izvrševal svojih dolžnostij objektivno. Govori kaznive vsebine so bili podloga ukrepom; društveno in zborovalno pravo se je kršilo, izvrševanje varnostne policije se je moralo večkrat izročiti državnim organom. Vrh tega prekorajčil je občinski svet pogostoma svoj delokrog in državnim uradom dopisoval na nedopusten način. List upa, da bodo po kratki odpravi avtonomnih pravic dobile v novem obč. svetu izraza tista čutila, katera so se o zadnjem obisku cesarja tako sijajno manifestirala, namreč udanost in zvestoba dinastiji.

Budimpešta 19. oktobra. Delegat Masaryk kritikuje sistem vladanja v Bosni in Hercegovini, pravi, da je pravo pravcato in neznosno policijsko gospodarstvo in navaja posamezne slučaje sistematičnega vohunstva. To je madjarska politika. Govornik hvali vojaštvo, nikakor pa ne more pohvaliti politične uprave. Bärnreither misli, da je desetino le kaj previdno odpraviti in jo nadomestiti z zemljiškim davkom. Priporoča, naj se ozkotirne železnice razširijo, ter pravi, da je napredovanje dežele očitno. Spinčić navaja celo vrsto kričečih krivic in nepravilnosti, obsoja upravo in vprašuje, zakaj se ne zaupa Hrvatski ter se ne anektirata obe deželi. Po kratkih primetbah Masarykovih povzame besedo Kallay.

Razne vesti.

* (Kolera) prouzročila je celo vrsto — pravd. Tako toži grofica Keglević občino Dunajsko Novo mesto, ker je nje pabalica v vrednosti 800 gld. vsled izolacije in karboizacije tako pohabljena, da je ne mara nositi niti žena hišnikova. Tudi druge pošiljatve so vsled desinficiranja močno poškodovane in sedaj tirja vse plačila.

* (Koliko je veljala izvolitev Kronawetter-jeva?) Ker je glasilo antisemitov na Dunaju trdilo, da je izvolitev Kronawetter-jeva veljala okroglo vsoto 100.000 gld., predložili so aranžerji te volitve nekaki račun. Došlo je vsega skup 3705 gld. 53 kr. Plačalo se je za najem lokala, za voliške shode, pisarije, tiskovine, poštuine, vozove itd. 2808 gld. 67 kr. Ostanek 896 gld. 67 kr. razdelil se je v enajstih zneskih prostovoljnemu rešilnemu društvu in „Kronawetterjevi ustanovi za podporo malih obrtnikov“.

* („Tragedija človeka“.) Kakor znano prepovedala je policija v Pragi daljše predstave igre „Tragedija človeka“ ker je občinstvo burno ploskalo, ko se je sviral marseljeza Vodstvo narodnega gledališča prosilo je, naj se dovoli predstavljati igro ter reklo, da se bode marseljeza izpustila. Policija pa tudi tega ni dovolila in tako se „Tragedija človeka“ ne sme igrati na češkem gledališču. Komentar je nepotreben.

* (Distančnim jezdecem.) ki so zadnjič dirkali z Dunaja v Berlin in obratno, zapisala se bo ta udeležba v kvalifikacijsko tabelo kot posebna zasluga, če bo cesar odobril dotični predlog vojnega ministerstva.

* (Štajerski dinamitarji.) V Eisenerzu na gorenjem Štajerji ukradli so nepoznani tatovi 11 kilogramov dinamita ter z njim utekli. Sodi se, da so odnesli razstrelivo nekateri odpušteni delavci.

* (Razne sodbje o Renanu.) Neki francoski orientalist vprašal je pojedine znane učenjake za njihovo mnenje o Renanu. Herbert Spencer, sloveči filozof, je odgovoril, da ne more izreči nikakešne sodbje, ker ni čital nobene Renanove knjige. Slavni jezikoslovec Maks Müller v Oksfordu je priznal Renanove zasluge kot zgodovinar in jezikoslovec, o verskih nazorih pa pravi, da so bili to nazori, kakor jih more imeti pošten in razsvetljen zgodovinar, da je bil pa Renan v praksi boljši kristijan, kakor mnogi tisti, ki mu odrekajo to ime. — Italijanski listi beležili so te dni tudi izrek Sv. očeta, kateri je, čuvši za smrt Renanovo rekel: On je cerkvi več koristil, kakor škodil, ker je vzpodbudil zalenele naše teologe tako, da so zopet dobili veselje za delovanje in sedaj uspešno branijo verske resnice.

* (Povodnji v gornji Italiji) so napravile veliko škodo na železnici mej Genovo in Milanom. Železniški most v Pontedecimo se je zrušil in je promet na tej progi deloma pretrgan.

* (Čudno maščevanje.) Mizarski pomočnik Hugon Karroh je bil silno ljubosumen in to upravičeno, ker se ljubica njegova ni dosti menila za objubljeno zvestobo, ampak tudi z drugimi fanti hodila na izprehod in v gostilno. Ta ljubosumnost napotila je tega novodobnega Otela, da je v ned ljo ponoči, ko je njegova draga vsled povzžitih pijač trdno spala, ji do kože odstrigel lase, da izgleda kakor obrta. Otela so spravili v shrambo deželnega sodišča.

* (Misterijozno dogodbo) razkril je Pariški „Petit Journal“. Poročnik Quiquerez imel je voditi ekspedicijo od obrežja, kjer se nahaja slonova kost, pa v notranjo Afriko, da se pogaja z domačimi rodovi. Spremljeval ga je poročnik Segonzac in nekaj senegalskih vojakov. Sredi marca meseca odpravili so se na pot iz Dakarja. Dne 2. junija brzojavil je Segonzac v Pariz, da je Quiquerez umrl, on sam pa se je vrnil v Dakar, razpustil četo in odpotoval na Francosko. Tu je naznanil, da je njegov predstojnik Quiquerez umrl za mrzlico. Segonzac bil je povišan v službi. Zdaj se pa zatrjuje z veliko odločnostjo, da je Segonzac Quiquereza ustrelil. In res našli so na lobanji poslednjega znake strelne rane. Preiskava se vrši. V Dakarju očitno obdolžujejo Segonzaca, da je morilec. Njegovo obnašanje proti rodbini Quiquerezovi, odkar je zopet na Francoskem in način njegovega zagovarjanja potrjujejo ta sum.

Narodno-gospodarske stvari.

Centralna posojilnica slovenska.

(Spisal J. Lapajne.)

(Konec.)

Računski pregledovalci in nadzorniki načelstva.

§ 37. Pregledovalci ali nadzorniki morajo letni račun natanko pregledati in o njem poročati občnemu zboru.

Pregledovalci nadzorujejo delovanje načelstva in imajo vsak čas pravico, se o stanju blagajnice prepričati, kakor sploh uračevanje kontrolirati ter o kakem neredu koj poročati občnemu zboru, katerega naj skličejo. Pregledovalci se med letom ne morejo odstaviti. Za pregledovalce, katerih število določi občni zbor, morejo se voliti katerikoli udje slovenskih posojilnic, zadrug, „Centralne posojilnice slovenske“.

IX. Hranilne vloge.

§ 38. Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, najmanj 50 kr.

Obresti se računijo od prvega dneva po vložitvi sledečega meseca in do konca meseca, po katerem se je izplačala vloga.

Nevzdignene obresti se koncem decembra vsakega leta prištevajo h kapitalu. Načelstvo more izime dovoliti. Hranilne vloge se zapišejo v hranilne knjižice, katere morajo imeti firmo zadruga in podpisane biti najmanj od dveh udov načelstva. (§ 28.)

Hranilne knjižice se morejo glasiti na vsakokoršna imena in dokazujejo lastninsko pravico.

Kdor prinese knjižico, temu se izplača znesek, ki ga ima vsled zapisa v knjižici terjati, razun v slučajih sodniške prepovedi, potem razun slučajev:

1. če je vpeljana amortizacija dotične knjižice,
2. če vkladatelj odločno zahteva, da se izplačajo vloži njemu samemu ali njegovemu pooblaščenju.

Ta izima mora biti zaznamovana v knjižici in v knjigi za vloge.

§ 39. Hranilne vloge se izplačujejo in sicer do 100 gld. brez odpovedi; do 300 gld. v osmih dneh in čez 300 gld. v tridesetih dneh po odpovedi.

X. Razsojevanje preprirov.

§ 40. Prepri med zadrugniki in načelstvom razsoja končno občni zbor. Ravno tako razsoja končno občni zbor različna mnenja o posameznih določilih teh pravil.

§ 41. V točkah, katere tukaj navedene niso, ravnati se je zadrugi po postavi od 9. aprila 1873. ter po obstoječih ukazih, ki so izdani na podlagi te postave. O družnih točkah še, katere niso niti v teh pravilih niti v oni postavi in dotičnih ukazih, razsojuje občni zbor, ako po teh pravilih ne spadajo v področje načelstva.

— Monopol za petrolej. Italijanska vlada hoče predložiti novi zbornici načrt zakona, da bi se uvedel monopol za trgovino z mineralnimi olji. Vlada pričakuje, da jej bode ta monopol nesel 14 milijonov lir. Grška je jedina država, ki ima že tak monopol in ima od njega čistega dohodka nad dva milijona frankov na leto.

— Uravnava „Železnih vrat“. V ogrski poslanski zbornici zahtevala bode vlada, da se dovoli izreden kredit 1½ milijona goldinarjev, da se dela pri uravnavi soteske „Železnih vrat“ izvrše še večji meri, ugo je bilo prvotno namenjeno. Ves kanal se bode namreč poglobil še za jeden meter in se bode razstrelilo več skal blizu Orsove, tako da bodo tudi večje ladje mogle dohajati prav do Orsove. Najugodnejši čas za izvršitev vseh teh del pa je baš sedaj, ko so se druga dela že pričela in se vse dovrši lahko ob jednom.

Avstrijska specijalitet. Na želodec bolehačim ljudem priporočati je porabo pristnega „Moll-ovega Seidlitz-praska“, ki je preskušeno domače zdravilo in upliva na želodec krepilno ter pospešilno na prebavljenje in sicer z rastočim uspehom. Škatljica 1 gld. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in s podpisom. Manj nego 2 škatljici se ne razpošilja.

V četrtek, dne 20. oktobra 1892.

Mornarji na krov!

Komična opereta v jednom dejanju. Spisal I. L. Harrisch, preložil A. Funtek, uglašil Iv. pl. Zajc. Kapelnik g. prof. Fr. Gerbič.

V začetku:

BRATRANEC.

Burka v jednom dejanju. Češki spisal Josip Štolba. Preložil Ign. Borštnik. Režiser gospod Ignacij Borštnik.

Začetek točno ob 1/8. uri, konec ob 10. uri zvečer.

Dramatično društvo.

Pri predstavi svira godba slavnega domačega pešpolka bar. Kuhn št. 17.

Ustopenina:

Parterni sedeži I. do III. vrste 90 kr. Parterni sedeži IV. do XI. vrste 70 kr. Balkonski sedeži I. vrste 70 kr. — Balkonski sedeži II. in III. vrste 60 kr. Galerijski sedeži 50 kr. Ustopenina v lože 60 kr. Parterna stojišča 50 kr. Dijaške ustopenice 30 kr. — Galerijska stojišča 20 kr. — Sedeži se dobivajo v čitalniški trafiki, Šelenburgove ulice, in na večer predstave pri blagajnici.

Blagajnica se odpre ob 7. uri zvečer.

Tujci:

18. oktobra.

Pri **Mariji**: Vestenegg iz Rudolfovega. — Klemend, Winter, Raich, Reissner, Blau, Zwettler z Dunaja. — Jugove iz Celovca. — Hočevar iz Ribnice. — Schlamberger iz Celja. — Polz iz Linca. — Lederer iz Prage.

Pri **Stonu**: Svetič, Egger, Horwitz iz Berolina. — Weltman, Hausner, Grillitsch, Tscheppe z Dunaja. — Mally iz Tržiča. — Erjavce iz Vipave. — Vitez pl. Böckman iz Gorice. — Miari iz Pulja. — Morlai iz Gradca. — Albori iz Trsta.

Pri **avstrijskem cesarju**: Birska iz Gorice. — Perko iz Trsta.

Umrli so v Ljubljani:

17. oktobra: Marija Knific, gostija, 80 let, Pred Ško-fijo št. 10, ostarelost.

V deželni bolnici:

15. oktobra: Janez Rogel, gostič, 52 let, catarrh. intestinalis acutus.

V vojaški bolnici:

13. oktobra: Franc Čemažar, korporal, 25 let, davica.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tem-peratura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
18. okt.	7. zjutraj	732.0 mm.	8.8° C	sl. vzh.	obl.	0.80 mm.
	2. popol.	732.4 mm.	10.0° C	sl. vzh.	obl.	
	9. zvečer	733.4 mm.	9.2° C	m. svz.	obl.	dežja.

Srednja temperatura 9.3°, za 1.8° pod normalom.

Izkaz avstro-ogerske banke

z dne 15. oktobra 1892.

Prejšnji teden

Bankovcev v prometu	467,015.000 gld. (+ 394.000 gld.)
Zaklad v gotovini	2.821.000 " (+ 190.000 ")
Portfelj	161,562.000 " (- 2,190.000 ")
Lombard	24,490.000 " (- 628.000 ")
Davka prosta ban-kovčna rezerva	26,911.000 " (+ 427.000 ")

Dunajska borza

dne 19. oktobra t. l.

	včeraj	danes
Papirna renta	96.70	96.50
Srebrna renta	96.50	96.30
Zlata renta	115.05	115.00
5% marcna renta	100.30	100.25
Akcije narodne banke	984.00	981.00
Kreditne akcije	311.75	310.25
London	119.60	119.60
Srebro	—	—
Napol.	9.51 1/2	9.52
C. kr. cekini	5.69	5.69
Nemške marke	58.70	58.70
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	140 gld. — kr.
Državne srečke iz l. 1854	100	186
Ogerska zlata renta 4 1/2	112	65
Ogerska papirna renta 5%	100	40
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	122
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	—
Kreditne srečke	100 gld.	190
Rudolfove srečke	10	23
Akcije anglo-avstr. banke	120	151
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	238	—

MAGGIJEVA zabela za juhe

priporoča častitim gospodinjam najboljše Ivana E. Wutscher-ja naslednik: Viktor Schiffer. (1099)

Jutri v četrtek, dne 20. oktobra 1892. leta ob 3. uri popoldne

prijateljski shod

gostilničarjev in kavarnarjev

v gostilnici gospoda Lenče-ta

„pri belem volku“.

(1164)

Za mnogobrojni obisk se prosi.

Marsala Florio.

Znamka S. O. M. — Najboljše laško namizno vino. Priporočajo je zdravniki za krepitev slabotnim, bolnim in prebolelim.

Steklenica 1 gld.

Piccoli-jeva lekarna

„Pri angelju“

v Ljubljani, Dunajska cesta.

Vnanja naročila se proti povzetju svote točno izvršujejo. (59—10)

Gostilnica

„Pri belem volku“.

Prosekar

liter

48 kr.

Pristna laška vina

liter

(1144—3)

36 in 44 kr.

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Trnkóczy-jev

grenki Cognac

ukusno in najboljše sredstvo za želodec

stekl. 50 kr., 12 stekl. 5 gld.

dobi se pri (1153-2)

Ubaldu pl. Trnkóczy-ju

lekarnarju v Ljubljani.

Prekupovalcem se daje popust.

Lekarna Trnkóczy v Gradci

FRAN ČUDEN

urar

v Ljubljani, v Slonovih ulicah

proda (1126—5)**filijalo v Trbovljah**

vredno 2 do 3000 gld., zaradi preoblega posla in opravkov, kateri mu ne dopuščajo, nadzorovati jo. Znesek se lahko tudi v obrokih plačuje. Letno skuplo 4 do 6000 gld. Natančnejše izve se pri imenovanemu v Ljubljani, v Slonovih ulicah.

*) V prejšnjih oznanilih je bilo po pomoti naznačeno samo 4 do 600 gld.

Prespoštovanim

šolskim vodstvom!

S tem naznanjamo, da je

Slavček

zbirka šolskih pesmi

uglasbil

Anton Nedved

kupoma prešel v naše založno lastništvo. (1162—1)

Ign. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica

v Ljubljani, Kongresni trg št. 2.

KARL TILL

Ljubljana, Špitalske ulice št. 10.

Risalnice, risalni ogel, risalni čavlički, risalne šine, risala, predloge za ronde pisavo, peresa za ronde pisavo, škriljnatih klinov, škriljne plošče, pisalne mape, pisalni papir, pisanke, šolske torbe, sepija tinta, jeklena peresa, predloge za pokončno pisavo, peresa za pokončno pisavo, sindetikon, bela kreda za tablo, nožičevke, mape za pisanke, tinte črne in barvaste, tintni gumi, tintni črtniki, črnilec, tintniki, kvadratna črtala, risalniki, risarski bloki, risarski papir, predloge za risanje, orodje za risanje. (1024) IV. (6)

Vincenc Čamernik

kamnosek

v Ljubljani, Parne ulice šte. 9

priporoča se najuljudnejše prečastiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrsnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela

kakor:

altarjev, obhajilnih miz itd.

slavnemu občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših, po najnovejših obrisih prav ileno iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobni spomenikov.

Preskrbi kompletne družbinske rakve na že kupljenem svetu na tukajšnjem pokopališču.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovoljnega zidanega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto, in sicer spomladi in pred Vseui Svetimi.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna (1149—2)

stavbinska dela

katera fino, trpežno in ceno izvrši.

Filijalo je popolnoma opustil.

KATHREINER'JEVAKneipp'ova
sladna
kava.

(1089—7)

Neprekošen primesek navadni kavi.

Pristna samo s to varstveno znamko. Sviri se pred ponarejanjem.

